

Persconferentie en boekpresentatie

Ernest Louwes

Introductie

Het is bijna tien jaar geleden dat mevrouw Wittenberg om het leven werd gebracht. Tot mijn verbijstering werd ik van dit afschuwelijke feit beschuldigd. Tot mijn ontzetting werd ik er zelfs voor aangeklaagd. En woorden kunnen nauwelijks omschrijven welke emoties ik voelde toen mij werd meegedeeld dat ik voor dit vreselijke delict was veroordeeld. Het moment dat het vonnis in Den Bosch werd voorgelezen staat mogelijk velen nog steeds op het netvlies.

Laat voor eens en altijd duidelijk zijn: ‘ik heb mevrouw Wittenberg niet vermoord’.

Tot dát - inmiddels helaas beroemde - moment in Den Bosch had ik het volste vertrouwen in een goede afloop. Alleen al het idee dat ik tot zo een vreselijk vergrijp in staat zou zijn, moest gebaseerd zijn op een groot en tragisch misverstand. Het zou toch slechts een kwestie van tijd zijn dat de mensen die mij beschuldigden, zouden inzien dat zij het bij het verkeerde eind hadden? Maar het heeft langer geduurd, dan dat ik toen ooit kon vermoeden. Deze valse beschuldiging heeft mij en mijn gezin vele kostbare jaren van ons leven gekost. Acht lange, eenzame jaren bracht ik door als gedetineerde binnen de gevangenis muren. Jaren waarin men buiten, in vele radio- en tv-studio's, in krantenkolommen en op internetpagina's veel over mij heeft gesproken, maar dankzij een uniek mediaverbod werd het mij niet toegestaan mijn eigen kant van het verhaal voor het voetlicht te brengen.

Vandaag spreek ik voor het eerst weer tot u als ‘vrij man’. Hoewel de term ‘vrij’ slechts heel betrekkelijk is. Weliswaar ben ik sinds gisteren weer vrij om te spreken, en ben ik nu vrij om te gaan en staan waar ik wil. Maar ik ben niet bevrijd van de gruwelijke beschuldiging die nu al zo'n lange tijd aan mijn naam is verbonden.

Ik heb vanaf de eerste dag naar eer en geweten meegewerkt aan het onderzoek, ik heb altijd consequent de waarheid gesproken. Ik heb niets te verbergen.

Ik ben geen leugenaar. Ik ben geen moordenaar. En ik ben hier vandaag om u te vertellen dat ik weiger om als zodanig de geschiedenis in te gaan.

Denkt u daarom niet – en laat ook de politie en het Openbaar Ministerie niet denken - dat de zaak voorbij is, nu ik de straf die ik niet verdiende heb uitgediend. Zolang je onschuldig bent veroordeeld, is een zaak namelijk nooit voorbij. Ik zal strijden tot mijn naam is gezuiverd. Mijn ervaring van de afgelopen jaren leert dat mij een lange weg te wachten staat, maar het is een weg die ik zal afleggen, totdat deze is volbracht.

Bewijs en discussie

Zodadelijk presenteer ik u mijn boek over de ‘Deventer Moordzaak’. Er is over deze zaak al oneindig veel gezegd en geschreven. Er kwamen mensen aan het woord met de meest uiteenlopende meningen: zij die de overtuiging zijn toegedaan dat ik schuldig ben, en daartegenover staan zij die – op basis van hetzelfde dossier – geen moment twijfelen over mijn onschuld. In mijn boek vertel ik eindelijk mijn eigen kant van het verhaal; beginnend bij mijn eerste kennismaking met mevrouw Wittenberg en eindigend met de laatste maanden van mijn detentie.

Of u nou van mening bent dat ik schuldig of onschuldig ben: iedereen die zich verdiept heeft in de zaak – zal het met mij eens zijn dat er anno 2009 veel minder vraagtekens zouden zijn als de politie van Deventer haar onderzoek in 1999 naar behoren had uitgevoerd. De lijst met inmiddels bekende fouten, blunders en slordigheden is eindeloos. Op de website geenonschuldigenvast.nl staat vanaf vandaag een opsomming van de **honderd** belangrijkste fouten:

Het meest beroemd tot nu toe is het mes waarop ik werd veroordeeld en dat na jaren het moordwapen niet bleek te zijn. Maar waar volgens een speurhond wél mijn geur aan zat. Of de kleding van mevrouw Wittenberg die spoorloos verdween; haar schoenen, pantalon en vest zijn nooit teruggevonden. Maar haar blouse dook 4 jaar na het zoekraken opeens weer op. Deze werd gevonden in een niet volgens de voorschriften verzegelde enveloppe. Waar de blouse in de tussenliggende jaren heeft gelegen kan niemand precies vertellen. Zélf s het Nederlands Forensisch Instituut geeft toe dat er op de blouse duidelijk zichtbare sporen te zien zijn, die 4 jaar daarvoor bij het aantreffen van het lichaam niet aanwezig waren. Maar dat weerhield het NFI en het OM er niet van om op basis van deze plotseling opgedoken sporen, vergaande en zeer belastende conclusies te trekken.

Het tijdstip waarop de moord plaatsvond, zullen we helaas nooit zeker weten. Het overlijdenstijdstip hád exact kunnen worden vastgesteld als de politie van Deventer het oogvocht, dat van Mevrouw Wittenberg is afgenomen, had onderzocht in plaats van vernietigd.

Het meest betreur ik het ontbreken van de zogenaamde “Timing Advance”-gegevens. De politie beweert deze niet in haar dossier te hebben, terwijl het opvragen daarvan een standaard procedure is, zelfs in geval van lichte misdrijven. Een dergelijke analyse is tot een half jaar na dato op te vragen bij de telefoonmaatschappij. Met een “Timing Advance”-analyse kan tot op 550 meter nauwkeurig worden vastgesteld waar iemand zich bevindt tijdens het bellen met een mobiele telefoon. Het tijdig opvragen van deze gegevens had dus zekerheid verschaft over de locatie waar ik mij bevond gedurende mijn laatste telefoongesprek met Mevrouw Wittenberg. De politie stelt dus dit niet te hebben gedaan. Als dit onderzoek destijds wél was uitgevoerd, was er nooit een discussie nodig geweest over ingewikkelde details rondom telefoonmasten en atmosferische omstandigheden. Het had de zaak onmiddellijk beëindigd.

De afgelopen jaren vroeg ik mij dikwijls wanhopig af, hoe het in hemelsnaam mogelijk was dat er zo vaak dubieus en gecompliceerd bewijs tégen mij opdook. Terwijl het bewijs dat mij zo makkelijk had kunnen vrijpleiten zo vaak zoek raakte. Men maakte van de bewijsstukken een ingewikkelde legpuzzel, waarbij – als er maar genoeg stukjes werden weggelaten - ik naar de rechters en het publiek gepresenteerd kon worden als koelbloedige en geldbeluste dader.

Ik denk niet dat er voor dergelijke beïnvloeding van het onderzoek per se sprake hoefde te zijn van een groots complot. Misschien was er ‘gewoon’ sprake van laakbare slordigheden en missers, veroorzaakt door nalatigheid en onkunde die je op elke werkplek tegen kan komen. Fouten maken is menselijk, soms maken mensen heel véél fouten. Zélf s de politie van Deventer. Wie het rapport van de Commissie Posthumus over de Schiedammer Parkmoord heeft gelezen, weet hoeveel fouten er bij een moordonderzoek gemaakt kunnen worden.

Maar ik vermoed dat het in dit geval een stapje verder ging dan een aaneenschakeling van toevallige fouten. Een rechercheur kan, in een ontkennende verdachte, ten onrechte een liegende dader zien. Ik kan me voorstellen dat zoiets gebeurt. Ik kan me zelfs voorstellen dat politieagenten die op een gegeven moment oprecht overtuigd zijn van het daderschap van een verdachte, maar het bewijs niet rond krijgen, de ‘waarheid’ ‘een handje helpen’. En daarom een collega te vragen wat minder strikt met de regels om te gaan. Bijvoorbeeld bij het verhoor van een verdachte. Of met het vinden van een mes en het plegen van een geurproef. Als die stap eenmaal is gezet, is er geen weg terug en moet het ene gat met het andere worden gedicht. Terugkomen op zo’n beslissing is daarna niet meer mogelijk. Ik ben ervan overtuigd dat dit laatste in mijn geval is gebeurd.

Dat is mijn noodlot geweest.

Steun aan tafel

Gelukkig stond ik er niet altijd alleen voor. Naast de fantastische steun van mijn gezin, waren er door de jaren heen steeds meer mensen die inzagen, dat mijn veroordeling het resultaat is van een tragische gerechtelijke dwaling. Vele vreemde zaken, fouten en missers zijn dankzij hun inzet boven water gekomen. Ik wil in het bijzonder het onverzettelijke werk van Maurice de Hond noemen. Met in zijn kielzog vele anderen heeft hij zich in mijn zaak vastgebeten. Zijn inspanningen waren niet zonder consequenties: hij werd beschimpt door de media, afgeserveerd door werkgevers en aangeklaagd door de autoriteiten. Maar voor mij was hij een licht in de duisternis. Mijn dank aan hem is groot. Uiteraard geldt dat ook voor mijn raadsman, Geert Jan Knoops en zijn medewerkers, die voor mij onverwoestbaar de strijd met de instanties aangingen. Zowel de heer De Hond als Knoops stuitten bij hun inzet telkens op een torenhoge muur van onwil bij de autoriteiten om mijn zaak onbevangen, onbevooroordeeld en objectief te bekijken.

Zo dadelijk komt de heer Dr. Jason Gilder aan het woord. Hij is sinds 2002 als forensisch onderzoeker verbonden aan het instituut Forensic Bioinformatics.

Dr. Jason Gilder werkt daar samen met Prof. Dan Krane, die behoort tot de top van forensische DNA-experts in de Verenigde Staten. Prof. Krane heeft sinds 1991 in meer dan 70 zaken als "expert witness" over DNA bij

rechtszaken in de VS gefunctioneerd. In hun instituut is op ons verzoek de gang van zaken rond het vermeende DNA-bewijs onderzocht en geëvalueerd. De heer Gilder zal u daarover straks meer vertellen.

Nieuws uit Leeuwarden

Zoals gezegd, ik ga de strijd aan om mijn naam te zuiveren. Als het moet, komt elke misstand boven tafel.

Ik kan u wat dat betreft vandaag al nieuws melden over de 'blouse van Mevrouw Wittenberg'. Dit, voor mijn veroordeling zo cruciale bewijsstuk, is jaren spoorloos geweest. Desondanks hebben een inspecteur en brigadier van de Deventer politie in 2003 op verzoek van het hof een proces verbaal opgemaakt, waarbij ze aangaven op elk moment precies geweten te hebben wat er met de blouse is gebeurd, de zogenaamde "chain of custody". Uit het dossier is echter gebleken dat wat zij hebben beschreven nooit waar kan zijn geweest. En als klap op de vuurpijl is vastgesteld dat een van de twee ondertekenaars door langdurige ziekte helemaal niet aanwezig was bij datgene wat hij in het Proces Verbaal vermeldt. Daarover is door mij in 2007 aangifte gedaan.

Omdat het Openbaar Ministerie weigerde tot vervolging over te gaan, is vervolgens een klacht ingediend bij het gerechtshof. Dat heeft onlangs besloten tot het horen van beide ambtenaren. Het toeval wil dat dit verhoor – **op dít moment** – plaatsvindt. En ik ga ervan uit dat het hof aan het Openbaar Ministerie opdracht zal geven deze twee wegens het valselijk opmaken van dit proces verbaal te vervolgen. Een proces verbaal dat een belangrijke rol speelde bij mijn veroordeling.

Eikelenboom

De interpretatie van mijn DNA-sporen op de blouse van Mevrouw Wittenberg vormde een beslissend element in mijn veroordeling. Het is een strenge eis bij dergelijk onderzoek dat bewijsstukken in een voorgeschreven ruimte, onder een voorgeschreven temperatuur worden bewaard, en conform strenge voorschriften worden behandeld. Inmiddels weten we dat de blouse door de politie met microsporenfolie is behandeld. De blouse is op de plaats delict over haar totale voorkant met één stukje folie beplakt. Je hoeft geen deskundige te zijn om te beseffen dat je daarmee vlekken die zich op de ene plek van de blouse bevinden, over de hele blouse kan verspreiden. De blouse is direct na afname van het lichaam in een zak gepropt, daarna bij onderzoek meerdere keren onder niet-klinische omstandigheden vervouwen en binnenstebuiten gekeerd. We hebben foto's gezien van de blouse op een paspop in een niet schone ruimte. Dit alles tegen de geldende voorschriften in. En de blouse is uiteindelijk na vermissing teruggevonden op zolder van een garage. Een zichzelf respecterend Openbaar Ministerie in enig ander land zou zo'n voorwerp niet meer voor onderzoek benutten. Een zichzelf respecterende onderzoeker zou er geen, of slechts zeer behoedzaam, onderzoek naar verrichten. Zo niet Richard Eikelenboom, destijds werkzaam voor het NFI. Hij wist op basis van dit vod de meest vergaande interpretaties en boude conclusies te trekken, die tot overmaat van ramp klakkeloos door de rechters werden overgenomen. Gelukkig is Dr. Jason Gilder hier om uit te leggen hoe weinig het werk dat Eikelenboom in deze zaak heeft verricht met wetenschappelijk onderzoek te maken heeft.

Ik heb veel vragen aan Richard Eikelenboom over het door hem verrichte werk, maar hij weigert pertinent deze te beantwoorden. Daarentegen heb ik wél vernomen dat Eikelenboom deze zaak gebruikt in lezingen die hij onder andere geeft aan juristen. Bovendien vertelt hij er geregeld over op de televisie en in interviews.

Ik vind het nogal bizar dat hij die openheid niet betracht als ik hem via mijn advocaat een aantal schriftelijke vragen stel. Volgens zijn advocaat mag Eikelenboom geen antwoord geven omdat hij destijds in dienst was van het NFI. Vreemd dat hij deze restrictie niet hanteert als hij door anderen niet kritisch wordt ondervraagd. Via een civiele vordering die volgende maand zal dienen, probeer ik die vragen alsnog beantwoord te krijgen.

Boek

De afgelopen jaren zijn in de media veel meningen over mij verkondigd. Er is veel gezegd waar ik het lang niet altijd mee eens ben. Het probleem was dat ik niet mocht reageren. Als ik dit wel had gedaan, had dit voor mij grote gevolgen gehad. Als ik tijdens mijn detentie via de media naar buiten was getreden, had dit geleid tot overplaatsing naar een gevangenis elders in het land zodat ik geen wekelijks bezoek meer had kunnen ontvangen, en uiteindelijk zelfs tot plaatsing in een strafcel, oftewel isoleercel. En reageren tijdens mijn proefverlof had tot gevolg kunnen hebben dat ik zou worden teruggeplaatst naar de gevangenis. Men heeft mij de mond gesnoerd. Ik besloot om wat ik op die ogenblikken wilde, maar niet mocht zeggen, op papier te zetten voor een later moment. Dat moment is vandaag aangebroken.

Met behulp van de uitgever is mijn verhaal op papier gezet. Ik hoop dat de lezer van mijn boek inziet hoe zeer het politieonderzoek, de aanpak van het OM en het forensisch onderzoek tekort zijn geschoten, en dat daardoor de veroordeling door de rechter van geen kant heeft gedeugd.

Herziening

Juristen onder de lezers zullen bij het lezen van mijn boek hopelijk inzien dat ik nooit veroordeeld had mogen worden, en zich realiseren dat correctie van mijn vonnis tot op heden is uitgebleven vanwege de starheid van een achterhaald strafrechtstelsel. Van dit laatste ben ik evenzeer slachtoffer als van slecht politiewerk. Een zaak ‘herzien’ krijgen, is namelijk moeilijk in Nederland. De Hoge Raad vereist daartoe een zogenaamd ‘novum’, een juridisch nieuw gegeven. Met andere woorden: een feit dat de rechter die tot veroordeling besliste, niet alleen niet heeft gekend, maar ook niet heeft kunnen kennen. Als die rechter het feit dus niet kende omdat hij het dossier niet goed had gelezen, is dit laatste al genoeg reden voor de HR om een herzieningsverzoek af te wijzen.

De lat om een zaak herzien te krijgen ligt hoog, maar ik ben ervan overtuigd dat mijn raadsman Geert-Jan Knoops in zijn herzieningsverzoek wel meer dan één plausibel novum zal aandragen. Maar dan moet de Hoge Raad een herziening ook nog wel willen toestaan. Aan de hand van andere strafzaken waarin recent een herzieningsverzoek is afgewezen, stelde professor Wagenaar onlangs nog dat de HR blijkbaar is ‘gestopt met het toestaan van herzieningen’. Dat is een uitlating die mij angst inboezemt. Blijkbaar vindt de Hoge Raad het

moelijk onder ogen te zien dat rechters in Nederland ook foute beslissingen kunnen nemen. Ik kan mij echter niet voorstellen dat de HR zich niet meer aan de wet zou houden. De HR behoort namelijk als geen ander te weten dat een ieder zich aan de wet dient te houden. Maurice de Hond heeft met betrekking tot de lagere regionen als politie, politiek en OM wel eens het woord bananenrepubliek gebruikt, maar als zelfs de HR zich niet meer aan de wet zou houden, zou dat betekenen dat Nederland inderdaad tot een dergelijk niveau afdaalt.

Meningsvorming daarover valt mij moeilijk vanwege de simpele reden dat ik wel in het recht móet geloven. Anders is namelijk alles voor niets. Advocaten zouden hun toga aan de kapstok kunnen hangen en juridische faculteiten zouden hun deuren kunnen sluiten. Dat mag nooit gebeuren.

Het wordt tijd dat fouten van het Openbaar Ministerie en de rechterlijke macht niet meer verhuld worden door het 'novum-criterium'. Nu het zelfreinigend vermogen blijkbaar zo ernstig tekortschiet is het de hoogste tijd om, naar Brits model, een nieuwe onafhankelijke commissie in te stellen die mogelijke gerechtelijke dwalingen zal onderzoeken en deze commissie voortaan te laten besluiten over de noodzakelijkheid van herziening. Ik ben ervan overtuigd dat bij een dergelijke onafhankelijke commissie mijn vonnis al lang was vernietigd.

Slot

Tot slot wil ik nogmaals met klem benadrukken dat ik onschuldig ben, aan datgene waarvoor ik ben veroordeeld.

Ik had geen enkele reden om Mevrouw Wittenberg te vermoorden. Ik had mijn leven goed voor elkaar: een goede baan, een lieve vrouw en twee kinderen waar ik dol op ben. Ik had geen schulden en was volkomen tevreden met hetgeen ik had. Ik sprong nooit uit de band en dronk geen druppel alcohol. Niets in mij zou er maar aan denken iemand een vlieg kwaad te doen, laat staan een vrouw van zestig aan te vallen of op gruwelijke wijze te vermoorden en daarmee ook het goede leven dat ik met mijn gezin had in de waagschaal te zetten.

Ik ben slachtoffer van wat op z'n best een gerechtelijke dwaling is en op z'n slechtst een doelbewuste poging om vrouwe Justitia een loer te draaien. Het gevecht om eerherstel is tot vandaag uitsluitend door anderen dan mijzelf gevoerd. Die inzet heb ik als heel bijzonder ervaren. Ik zou niet eens weten wat de juiste wijze is om mijn dankbaarheid daarvoor te tonen. Vanaf nu ben ik ook zelf weer in staat om terug te vechten.

En neemt u van mij aan dat dat gaat gebeuren, en dat ik al het mogelijke zal doen om mijn recht te halen: Aanklachten, civiele procedures. Ik zal alles doen wat nodig is om mijn onschuld te bewijzen.

Er worden onderzoeken gedaan, en zo nodig volgen er meer. Het meest recent is het onderzoek naar de werkwijze van het NFI. Dr. Jason Gilder zal u daar straks meer over vertellen. Het materiaal dat hij daarvoor nodig had, hebben wij onlangs verkregen. Daar is wel een strijd met het OM van bijna een half jaar aan voorafgegaan. Het resultaat van Gilder's onderzoek zal onderdeel uitmaken van een toekomstig nieuw herzieningsverzoek.

De Deventer Moordzaak is dus nog niet gesloten. Integendeel. Mijn naam en die van mijn vrouw en kinderen zijn besmeurd. Ons leven is verwoest, mijn toekomst onzeker.

Ergens loopt de moordenaar van mevrouw Wittenberg rond. En die persoon ben ik dus niet. En hij weet maar al te goed dat hij niet alleen het leven van mevrouw Wittenberg heeft vernietigd, maar ook dat van mijn gezin en mij.

Van mijn boek zal misschien worden beweerd dat het niet de waarheid bevat. Ik ben immers veroordeeld. Het enige dat ik de lezer vraag, is het boek met een open vizier te lezen en vervolgens pas een mening te bepalen.

Procedures schuw ik niet. De mensen die mij al jaren steunen, blijven mij steunen. Een klein gebaar van mijn dank aan hen is dit boek. Mede namens uitgeverij Kosmos is het mij een eer de eerste twee exemplaren te mogen overhandigen aan Geert Jan Knoops en Maurice de Hond.

U, dank ik voor uw aandacht.